

מסורת הש"ס

א) רש"ל מ"ו, א) (5) ומתא', א) כמותות מו, יבמות כד, מו, קדושין יג, (בסדרות טו.) [שבושות מל: זנחים קנ: חולין סה:]; ד) [נפחים ו: ז"ק פה, מנחות נה:]; ט) [בס"י איתא אמר קהל עליון, ו) [בס"י: בנישואין, ו) [תוספתא רפ"ה לקמן ס"ט, ו) [נפחים ד. יט"ז, ט) [נפחים טו: קדושין סה:]; י) [לקמן מ"ב, ו) [ויקרא טו, ט) [מזורה דוביט פרק ד, ו) [ז"ל וכלי, ו) [לקמן מ"ב, ו) [יגע, רש"ש, ו) [ושתתחיל רש"ש, ו) גי' מהר"י אפי" דמטמא בגדים שעליו וטאר בגדים אדם מטמא אדם וכלי חרס כי כ"ל, ו) [נפחים טו: פת, וסו, ו) גי' רש"א מילתין צע"א עכ"ה, ו) [דף ע"ג: גדיה' הילולק, ו) [ונעין מוס' נפחים פה, ד"ה א' מנ"י, ו) [לקמן ס"א,]

תורה אור השלם

- ואיש אשר יגע במשכבו יבסס בגדיו ורחץ במים וטבא עד הערב: ויקרא טו ה
- ואם שכב ישכב איש אתה ותהי גדתה עליו וטבא וטבא בשבת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו ויקרא טו כד

הגהות ה"ח

(א) גמ' מחלי עסקין חמא, י"ב עין במזר דף טו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תורה' סופרות למנין ו' ואל"ה ד' דלמזר ו' יום כ"ל:]

מוסף רש"י

רואה היהוה וסותרת, משום ראייה עממיה קהל, או משום נועמת בשכנה זרע, דעד השמא הויא נגיעת בית המסרים ולא הויא עטילה אלא כיום שפירמי ומנוגות הכתוב וכי פלטה נגעא לגדלי ומטמא (דקמן ס"ב),

תוס' הרא"ש

מא תחתיו אלימא תחתיו דוב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא אלא כל המנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו טמא נתקן הכתוב מטמא חמורה וכו' ופי' מדתכיה בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכבס בגדיו ולא יטמא לאו באדם ערבינו ויכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קאי אלא באוכלין ומשקין ובספרים כתוב מאי ניהו נישא ומי"ט והנושא והנושא תכיה וכתב רש"י לא ידענא מאי היא ונראה בעיני שזוא פי' משוכב ובתשובה כתב דה"ד דכתיב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב והנושא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מי"ט והנושא תכיה נתקן הכתוב כי הו"פ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו דוב בא הכתוב והלכך על החרבש טיטמא במגע דהאי קרא בחר מרכב כתיב וחלק משאו ממגעו שמוגעו מטמא אדם ולא

בגדים ומשאו מטמא אדם עצמו ומעיינותיו ומרכבו כולן מטמאין במשא את האדם לטמא בגדים והכא דרשנין דהאי דכתיב והנושא חסר וא"ו למידרשה אינשיא לעיינו של זב דקאי ארישיה דקרא דכתיב ביה יטמא עד הערב טומאה קלה ונתקן הכתוב מטומאה חמורה שלאחריו וה"ק הנוגע במרכב הזב יטמא טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הזב דע"כ דרשא גרישא טומאה דירשא קאי ולא אטומאה דסיפא דטומאה דסיפא כתיב ביה אותם וגבי נישא לא שייך אותם אלא אותם אמקריא קאי דקרינן נושא ודרשא דמסורת אירישא דקרא על גיטס' הספ' שכתוב בס"י מאי תחתיו אלימא תחתיו דוב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא הקש' דהאי קרא לאו במשכב כתיב אלא במרכב מוקי לה כתי'. ועוד

אלימא חספיו דוב

דהוא מדרס הזב: ומאי ניהו נישא. בגד הנישא על הזב. מאי טעמא והנושא והנישא כתיב לא ידענא מאי היא ונראה בעיני שזוא פי' משוכב: נפקו הכתוב **מטומאה חמורה**.

מדכתיבס' וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכבס

בגדיו ומדלל ערביניהו ונכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ציטמא מכלל דהאי יטמא לאו בחדס ובגדים קמיירי אלא באוכלין ומשקין והנושא אותם כדרש בתורת כהנים[[] לנושא משכבו ומושכו של זב: אימא. להכי אפסקינהו קרא דלא יטמא אדם לטמא בגדים שעליו להכי כמד יטמא דאדם לחודיה טמא או אס נגעו בגדים יהו בגדים טמאים ולא הוא: **יעלה נרגנא**. יעלה לסופה. כגון כל **עליה** בשעי' שלה יעזוב כלל הממרת כמותה: ו' **ימים**. ואפילו בא עליה בשציעי: **מה היא מטמאה אדם**. לטמא בגדים שעליו דלתי בקל וחומר ממשכבה אף הוא מטמא אדם לטמא בגדים שעליו: **וכלי חרס**. בהיסט. ואע"ג דאין כלי חרס מקבל טומאה אלא מאחירו בהיסט זב וזה מיטמא כדכתיב (ויקרא טו) (כל כלי) חרס אשר יגע בו הזב ואמרי' צמחילתין[[] אחירו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: שאין ס"ל וכל המשכב **אשר ישכב עליו יטמא**. שהרי כבר נאמר ותהי נדמה עליו ובדידה כתיב [שס] וכל הנוגע במשכבה יכבס בגדיו: **טומאה חמורה**. שלא יהיה משכבו חמור כמשכבה לטמא אדם ובגדים שעליו: **אכל אדם ובגדיו**. או אדם אס תגע[[] בו או בגדים אס תגע[[] בהם: **מידי אחרינא** לא. כגון אדם וכלי חרס: וכל המשכב ריציאו הוא ולאו פרטא: אימא כהיא. בזעלה כמותה דהא אקשיניהו קרא: לחומרא.

שניהן מטמאין אדם לטמא בגדים: **אף הוא לא תחלוץ בין מגעו למשכבו**. ולקולא שניהם לא יטמאו דהא במשכבו פשיטא לן שנתקו הכתוב הלכך במגעו נמי שאס נגע בחדס לא יטמאנו לטמא בגדים דהא כתיב [שס] ותהי נדמה עליו דהקושא הוא והיא כהאי קרא: עליו. להחמיר משמע ולא להקל: **אטו כולונו בזעלי נדום ונישו**. והא איכא פשוים: **אס סן יושבום על כל דם ודם**. שה רואות בין טמא בין טהור יושבות עליו ו' ימי נדמה שהתחיל[[] מנינה משנשתנה מראה דם ותמנה ו' ימים: **סקנה גדולה היא להם**. אכל אינן עושות כן אינן מונות אלא מראייה ראשונה כשאר נשים וזהו קלוקלה שרואה דס אדום ומשלימתו לדם ירוק כגון ראתה ירוק תחלה כסורה היא שהיא טמאה ומונה ממנו ו' ימים וכשרואה צממישי שלה דס אדום אינה משמרת אלא שני ימים להשלים ו' לראייתה הראשונה והיא נריכה למנות מראייה שניה: **יוס שפוסקם בו**. כשהיא רואה ג' רזופים

לאחר ו' ימי הגדה והיא זבה ופוסקת באלמצע היום וספרת אותו קצת היום שעד הערב למנין שצעה נקיים ואין ו' נקיים שלמים צעינן לזבה: **א"כ**. ללענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק והסתחיל לספור וראה קרי וקיי"ל דסותר אותו היום ומו לא בהמפלגת בשמעמא קממיתא (לעיל דף כב). ואלי מקצת היום ככולו מאי קותר הא איכא קצת היום לבא: **אי דחואי צנפגא דיומא כו'**. קושיא היא. **קושיא היא**. ומשני ולימא ליה לקרא כו' צממיה: **וקא מהדר לאוקמי אתקפתיה אין על כרחיך שצקיה לקרא כו'**. דכיון דקיי"ל בכל דוכתי מקצת היום ככולו איזו דחיק ומוקים אנפשיה צסמוך לשקיעת החמה: **פולטם**. כגון ששמשה בזוב ופסקה והסתחילה למנות ופלטת מהו שסתפור מניינה הא דקיי"ל [שס פ"א]. דפולטת טמאה משום רואה היא וסתרה: **או**

דפרט בו הכתוב ונתקן מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבגדה ישנן בבוועלי גדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדוקי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא

בנות כותים פרק רביעי נדה

לג. והנשא בתיב. חסר וי"ו.

והנשא בתיב. חסר וי"ו. תימה דצמסורת הוא מלל מיהו מזינו שהמסורות הוא חולק על הש"ס צמסכת שבת (דף נה:); גבי צני עלי מעצירס כתיב וצמקראות שלנו כתיב מעצירים מלל: **מך** היא מטמאה אדם ובלי חרס. משום דזהשותפין (צ"צ ט:); גבי נושא צנלה ומדרס פ' אע"ג דמטמא שאר בגדים שעליו אינו מטמא אדם וכלי חרס לכך נקטיניהו הכא: **כלל** ופרט המרוחקין זה מזה. מפורש צפ' החוצל (צ"ק פה:). **תניא א"ר מאיר ובי**. לרבי יוחנן דאמר צפ' כל היד (לעיל יט:); יד ר"מ לשיטת עקציל צן מהלללל וטימא דס ירוק יפרש דס ירוק דהכא לאו ירוק ממש כי הויא לעילל אלא דיהא ממנו וכן לעקציל מטמאה טמא לעיל פי' בע"א:

סופרתו' למנין ו'. ואל"ת אוראלמר כידלד זולין[[] וזנמס' מויר] (דף טו:); מקצת היום ככולו וזה גדולה אמר התם דמשכמת אליציה צרואה צין השמשות וכי ככותים סוכר דהכי פריך לקמן (דף סט:); לרז דלמר יוס שפוסקת צו עולה למנין שצעה ורז ככותאי אמרה לשמעמיה וי"ל דר' יוסי לית ליה מקצת היום ככולו אלא כסוף ספירה כמו שומרת יוס אצל בתחלה כמו שאומרים כותים מודה דלא אמרינן ומה שקשה מפ"ק דר"ה (דף י:); נפרש כסוף פ' מלילתין צע"ה[[]]; **דאיהו** דחיק ומוקי אנפשיה. אין האלמת כן מדפריך צפ' צנרל (לקמן דף סט:); ורז ככותאי אמרה לשמעמיה: **רואה היא** וסתרה. אור"י דמשכמת צשמשה צהיתר שסתפור ע"י פליטה אחר ראיית ג' ימים רזופין דקיי"ל כרצנן צפ' ר' עקיבא (שם פ"א); דצענין שש עונות שלמות א"נ אחר ראייה אחת ואחר תיקון רצי זירא[[]]; דסופרת שצעה נקיים על טיפת דם כחרדל דמסתמא רצין נמי נקיים מורע דצעני דאורייתא תקון ומקנאן אשה ששמשה וראתה מיד אין לה להסתחיל לספור נקיים עד אחר יוס ד' דצענין ו' עונות שלמות וכן פסק ר"ח ואפילו צבא דפליג הכא ארמי צר חמא נראה דחור צו מדלל השצינו

אמר רבא עליו להטעינו משמע: מפני שהן בועלי נדות וכו'; **אטו כולוהו בועלי נדות נינהו א"ר יצחק מגדלאה** ב"נשואות שנו: והן יושבות על דם וכו': **תניא אר"מ אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימות אותו לדם ירוק דבר אחר** ו"יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה מתקין לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה דקיימא לן פ' מקצת היום ככולו **אמר רבא אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה והא מקצת היום ככולו אי דחואי בפלגא דיומא ה"ג הכא במאי עסקינן** פ' דחואי סמוך לשקיעת החמה וליקום ולימא ליה לקרא כי כתיבא סמוך לשקיעת החמה כתיבא אין על כרחך פ' שבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה בעי רמי בר חמא פ' פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה ורואה היתה וסותרת או

אמר רבא עליו להטעינו משמע: מפני שהן בועלי נדות וכו'; **אטו כולוהו בועלי נדות נינהו א"ר יצחק מגדלאה** ב"נשואות שנו: והן יושבות על דם וכו': **תניא אר"מ אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימות אותו לדם ירוק דבר אחר** ו"יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה מתקין לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה דקיימא לן פ' מקצת היום ככולו **אמר רבא אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה והא מקצת היום ככולו אי דחואי בפלגא דיומא ה"ג הכא במאי עסקינן** פ' דחואי סמוך לשקיעת החמה וליקום ולימא ליה לקרא כי כתיבא סמוך לשקיעת החמה כתיבא אין על כרחך פ' שבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה בעי רמי בר חמא פ' פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה ורואה היתה וסותרת או

לאחר ו' ימי הגדה והיא זבה ופוסקת באלמצע היום וספרת אותו קצת היום שעד הערב למנין שצעה נקיים ואין ו' נקיים שלמים צעינן לזבה: **א"כ**. ללענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק והסתחיל לספור וראה קרי וקיי"ל דסותר אותו היום ומו לא בהמפלגת בשמעמא קממיתא (לעיל דף כב). ואלי מקצת היום ככולו מאי קותר הא איכא קצת היום לבא: **אי דחואי צנפגא דיומא כו'**. קושיא היא. **קושיא היא**. ומשני ולימא ליה לקרא כו' צממיה: **וקא מהדר לאוקמי אתקפתיה אין על כרחיך שצקיה לקרא כו'**. דכיון דקיי"ל בכל דוכתי מקצת היום ככולו איזו דחיק ומוקים אנפשיה צסמוך לשקיעת החמה: **פולטם**. כגון ששמשה בזוב ופסקה והסתחילה למנות ופלטת מהו שסתפור מניינה הא דקיי"ל [שם פ"א]. דפולטת טמאה משום רואה היא וסתרה: **או**

דפרט בו הכתוב ונתקן מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבגדה ישנן בבוועלי גדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדוקי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא

עין משפט ונר מצוה

טו א מיי פ"ו מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ג:

טו ב מיי שס פ"א הלכה א:
יז ג מיי שס פ"ג הל"א:
יז ד מיי שס פ"א הל"א:
יט א מיי שס פ"ג הלכה ב:
כ ו טו"ע ייד סי' קלו סעיף א:

כא ז מיי פ"ו מהלכות אסורי ביאה הלכה טו [טו"ע שס סעיף א]:

תוס' הרא"ש (המשך)

הר"ל לאקשור דגבי משכב כתיב יכבס בגדיו והכא כתיב וטמא עד הערב ועוד היכי מוקמינן לה באוכלין ומשקין הנוגעים בעלינו? הא אין להם טהרה במוקה והכא כתיב יטמא עד הערב: ופריך אימא ניתקו הכתוב מטומאה חמורה כי כלומר ממא דהנישא יש לו דין של נוגע במרכב הזב דלמא תנישא יש לו דין דמרכב הזב דמטמא אדם או בגדים: והנשא כתיב חסר וא"ו. ותימה דבמסורות משמע שהוא מלא (שכתוב בו לית מלא) ומיהו מציעו בכמה מקומות שהתלמוד חלוק על מסורת הספרים בשבת פ' כמה המהא אמר רב הונא בריה דרב יוחנש מעבידים כתיב ובכל הספרים שלנו כתיב מעבידים: מח היא מטמאה אדם וכלי חרס. פריש"י אדם לטמא בגדים שעליו כלי חרס בהיסט אף בועל גדה כן והקשה השר מקוצי דבסוף ובין תנן בועל גדה כטמא מת אלא שחמור ממנו בועל גדה שטמאא משכב תחתון כעליון. ולפרש"י ליתני נמי שטמאא אדם לטמא בגדים וכלי חרס בהיסט ותיקין הוא דאדם וכלי חרס דנקט היינו דוקא אדם ולא בגדים שעליו וכלי חרס במגע ולא בהיסטו. ותימה א"כ אמאי נקט כל חרס וי"ל משום שמיצינו בטומאות שטמאין בגדים וכלי שטף ואין מטמאין אדם וכלי חרס כדתנן בפ' בתרא דובים כל המטמא בגדים בשעת מגעו עליו להטעינו משמע לאו אלא אדם וכלי חרס. (או בתיב) [ובתור"כ] דריש ליה מקרא בפרש' יהי ביום השמיני מניין לישעות שאר כלים כבגדים ת"ל יטמא אי יטמא יכול יטמא אדם וכלי חרס ת"ל בגד כגן מטמא ואינו מטמא אדם וכלי חרס. והא דאמרין בסמוך עליו להטעינו משמע לאו להחמיר עליו לגמרי כמו בנדה. אלא במקצת לטמא אדם וכלים במגע. וכן פי' רבינו שמשון במס' כלים. והביא ראיה מתוך ברייתא דת"כ דתאני התם בחר דקאמר ניתקו הכתוב מטומאה חמורה לקלה גבי משכב נמצאת אומר משכבו במגעו מה מגעו מטמא אחד ופוסל אחד אף משכבו מטמא אחד ופוסל אחד. וני"ל דלאו ראיה היא אדרבה משמע עליו להטעינו היינו כמה שנוגב בבוועל גדה כראמר לעיל בפ"ק מעת לעת שבגדה משכבה ומורשה כמגעה מאי לאו מה מגעה לא מטמא אף משכבה משמע דמגעה היינו שנוגב אע"ג דלכתר הכי דחי ליה. אימא משכבה כמגע עצמה ועוד דלפרם ריהטא דתלמודא משמע שאין בועל נדה קל מנדה אלא לענין משכב ומושב

דפרט בו הכתוב ונתקן מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבגדה ישנן בבוועלי גדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדוקי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא